# ORUÇLUNUN GIYBET VE DEDİKODU ETMESİNİN HÜKMÜ

[ Türkçe — Turkish — تركي ]

**Muhammed b. Salih el-Useymîn**

**Abdulaziz b. Baz**

**Abdullah b. Cibrîn**

**Terceme : Muhammed Şahin**

**Tetkik : Ali Rıza Şahin**

2013 - 1434

IslamHouse.com

# ﴿ حكم الغيبة والنميمة للصائم ﴾

« باللغة التركية »

محمد بن صالح العثيمين

عبد العزيز بن باز

عبد الله بن جبرين

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2013 - 1434

IslamHouse.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

**Soru:**

Gıybet ve dedikodu, Ramazan'ın gündüzünde oruçlunun orucunu bozar mı?

**Cevap:**

Gıybet ve dedikodu orucu bozmaz. Fakat orucun sevabını eksiltir.

Allah Teâlâ oruç hakkında şöyle buyurmuştur:

﴿ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُتِبَ عَلَيۡكُمُ ٱلصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِكُمۡ لَعَلَّكُمۡ تَتَّقُونَ ١٨٣ ﴾

[ سورة البقرة الآية: ١٨٣]

**"Ey îmân edenler! Oruç, sizden önceki ümmetlere farz kılındığı gibi, size farz kılındı. Umulur ki** (itaatte bulunmak ve yalnızca O'na ibâdet etmek

sûretiyle sizinle günahlar arasına önlem kılarak Rabbinizden) **korkarsınız."**[1]

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- de bu konuda şöyle buyurmuştur:

(( مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلَ بِهِ وَالْجَهْلَ، فَلَيْسَ لِلهِ حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ.)) [رواه البخاري ]

**"Kim yalan söylemeyi, yalanla iş görmeyi ve cehâleti terk etmezse, Allah'ın, onun yemesini ve içmesini bırakmasına** (oruç tutmasına) **ihtiyacı yoktur."**[2][3]

**Soru:**

İnsanların pek çoğunun mübtela olduğu gıybet ve dedikodu orucu bozar mı?

**Cevap:**

---

[1] Bakara Sûresi: 183

[2] Buhârî, "Oruç kitabı", "Yalan söylemeyi ve yalanla iş görmeyi terk etmeyenin orucu hakkındaki bab", hadis no: 1903

[3] Muhammed b. Salih el-Useymîn'in Fetvâları, c: 1, s: 508

Bu amellerr her zaman, özellikle de Ramazan'da haramdır. Çünkü oruçlu, gıybet, dedikodu ve yalan gibi orucuna zarar veren şeylerden orucunu korumakla emrolunmuştur.

Nitekim Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

(( لَيْسَ الصِّيَامُ مِنَ الأَكْلِ وَالشَّرْبِ، إِنَّمَا الصِّيَامُ مِنَ اللَّغْوِ وَالرَّفَثِ.))

**"Oruç yemekten ve içmekten uzak durmak değildir. Oruç boş ve kötü sözlerden uzak durmaktır."**

Ahmed'in Müsned'inde rivayet edildiğine göre oruç tutan iki kadın susuzluktan neredeyse ölmek üzere idiler. Durumları Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'e anlatılınca Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- onlardan yüz çevirdi (onlara önem vermedi). Sonra tekrar anlatılınca Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- o iki kadını çağırdı ve kusmalarını emretti. Kadınlar bir kadeh dolusu kan ve irin kustular. Bunun üzerine Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

**"Bunlar Allah'ın helal kıldığı şeylerden uzak durdular** (oruç tuttular)**, ama Allah'ın haram kıldığı şeylerle** (gıybet ve dedikodu ile) **oruçlarını açtılar. Birisi diğerinin yanına gelip oturdu ve insanların etlerini yemeye başladılar."**

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- başka bir hadisinde şöyle buyurur:

(( رُبَّ قَائِمٍ حَظُّهُ مِنْ قِيَامِهِ السَّهَرُ ، وَرُبَّ صَائِمٍ حَظُّهُ مِنْ صِيَامِهِ الْجُوعُ وَالْعَطَشُ.))

**"Nice oruçlu vardır ki oruçtan nasibi sadece aç ve susuz kalmaktır. Geceleyin ibâdete kalkan nice kişi vardır ki, onun da nasibi sadece uykusuz kalmaktır."**

Sözün özü; bu tür şeyler, her ne kadar tam olarak orucu bozmasa da, oruca zarar veren ve sevabını eksilten şeylerdendir.

Kendisine birisi sövdüğü veya azarladığı zaman oruçlunun onunla tartışmaya girmekten sakınması gerekir.

Bunun içindir ki Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmaktadır:

(( إِذَا كَانَ صَوْمِ أَحَدِكُمْ فَلاَ يَرْفُثْ ، وَلَا يَفْسُقْ ، وَلاَ يَصْخَبْ، فَإِنِ امْرُؤٌ سَابَّهُ أَوْ شَاتَمَهُ فَلْيَقُلْ : إِنِّى امْرُؤٌ صَائِمٌ.))

**"Sizden biriniz oruçlu olduğu bir günde kötü söz söylemesin, günah işlemesin ve bağırıp çağırmasın. Ona biri sataşır veya kötü söz söylerse: 'Ben oruçlu bir adamım' desin."**

Oruçlunun oruçlu olduğu her halinden belli olmalı.

Nitekim Cabir'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet edildiğine göre o demiştir:

"Oruç tuttuğun zaman kulağın, gözün ve dilin de oruç tutsun. Dilini gıybetten ve dedikodudan uzak tut. Komşuna eziyet etme. Sakin ve ağırbaşlı ol. Oruçlu günün ile oruçsuz günün aynı olmasın."

Eğer oruç bu şekilde olmazsa o zaman bazılarının şöyle dediği gibi olur:

"Kulağımı (haramı dinlemekten) korumazsam, gözümü harama bakmaktan sakınmazsam, dilimi susturmazsam, oruçtan nasibim açlık ve susuzluktur. Bugün oruçluyum desem bile oruç tutmadım."[1]

**Soru:**

Ramazan'da insanların gıybetini yapmak orucu bozar mı?

**Cevap:**

Gıybet, oruçlunun orucunu bozmaz.

Gıybet; bir kimsenin, müslüman kardeşini hoşlanmayacağı şeylerle anmasıdır.

Çünkü gıybet, Allah -azze ve celle-'nin şu emri gereği bir masiyettir:

"**Birbirinizi çekiştirmeyin** (gıybetini etmeyin)**.**"[2]

Dedikodu, sövmek, azarlamak ve yalan söylemek de böyledir. Bunların hiçbirisi orucu bozmaz, fakat gerek

---

[1] Abdullah b. Cibrîn, "Oruçla İlgili Fetvâlar", s: 51-52

[2] Hucurât Sûresi: 12

oruçlunun, gerekse oruçlu olmayanın sakınması ve uzak durması gereken günahlardır. Bu ameller orucu yaralar ve sevabını azaltır.

Nitekim Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

(( مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلَ بِهِ وَالْجَهْلَ، فَلَيْسَ لِلهِ حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ.)) [رواه البخاري ]

**"Kim yalan söylemeyi, yalanla iş görmeyi ve cehâleti terk etmezse, Allah'ın, onun yemesini ve içmesini bırakmasına** (oruç tutmasına) **ihtiyacı yoktur."**[1]

Başka bir hadisinde şöyle buyurmuştur:

(( كُلُّ عَمَلِ ابْنِ آدَمَ لَهُ إِلاَّ الصِّيَامَ ، فَإِنَّهُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ، وَالصَّوْمُ جُنَّةٌ، فَإِذَا كَانَ يَوْمُ صَوْمِ أَحَدِكُمْ فَلاَ

[1] Buhârî, "Oruç kitabı", "Yalan söylemeyi ve yalanla iş görmeyi terk etmeyenin orucu hakkındaki bab", hadis no: 1903

يَرْفُثْ يَوْمَئِذٍ، وَلاَ يَسْخَبْ، فَإِنْ سَابَّهُ أَحَدٌ أَوْ قَاتَلَهُ فَلْيَقُلْ: إِنِّي امْرُؤٌ صَائِمٌ.)) [ متفق عليه ]

**"Âdem oğlunun her ameli kendisinedir, ancak oruç müstesnâ, o benim içindir ve onun mükafatını ben vereceğim.Oruç kalkandır. Sizden biriniz oruçlu olduğu bir günde kötü söz söylemesin, kavga etmesin. Ona biri sataşır veya kötü söz söylerse: 'Ben oruçluyum' desin."**[1]

Bu anlamda daha pek çok hadis vardır."[2]

---

[1] Buhârî ve Müslim

[2] Abdulaziz b. Baz, "Mecmû' Fetâvâ İbn-i Baz", c: 3, s: 253